

משמעות – חלק ב. (המשך לחלק א' בהכשרתון מס' 76)

מאת אירנה-אור קונבלוב

...חשבתי לי, לא טוב לי. אני מוכרחה לעזוב. אני לא יכולה לקום כל בוקר עם הדכאון הזה...
מרוב דכאון אני כבר לא יכולה לרוץ. כל מה שאני חושבת עליו זה רק הוראה, ואיך יעבור
היום הבא שלי בבית הספר. לא יכולתי כבר לשאת את תחושת ה'לבד' האימתנית שסחפה
אותי כמו נחשול במי ים מקפאים, ממש כאילו נכנסתי לטבול בים בדמי חודש ינואר. נכנסתם
פעם, אגב? חוויה משכרת ומקפאית חושים. החושים שלי קפאו כנגד נוכחות ההוראה
הנוראה הזאת בחיי. כל מה שהרגשתי הוא רק צער מהול ברחמים עצמיים. כך היה לפני
חודש לערך.

החלטתי לעזוב. כן, ככה, באמצע!

רצתי בוקר אחד בשדה וחשבתי לעצמי שזהו זה. גם קרוביי שראוני שקועה בדפרסיה
העמוקה הזאת שהובילה לרמיסיה בלתי רצונית בכל יכולתיי הגופניות הפצירו בי להניח כבר
לסטאז' הזה ולהמשיך הלאה בחיי. והם צודקים, הדהדו צעדיי בבוקר מוקדם ובוצי-משהו.
אולם אז עלו לנגד עיני כל מני שמות של התלמידים שלי, מכיתה ב', מכיתה ה', מכיתה ו',
מכיתה ד', מהנבחרת של אתלטיקה, אפילו מכיתה ג' התוססת שלא נתנה לי מנוח. עלו
בראשי החוויות והצחוקים שחוויתי, למרות הכל, בזמן שהייה שלי בבית הספר בימים
האחרונים. מה? לעזוב אותם? לעזוב אותם, סתם ככה, באמצע השנה? כשכבר עשינו
משהו, כשכבר עברנו משהו, אחרי שכבר עלינו על העצבים זה לזה עשרות פעמים? אחרי
שהרמתי אותם אלף פעם בערך, כשהתרסקו לי באמצע המגרש? אחרי שחיבקתי מאות
פעמים, כשחטפו כדור בעין? אחרי שכבר אמרו לי מיליון פעם 'לא בא לי', ובכל זאת הלכו
ועשו כמו גדולים את מה שבקשתי? אחרי שסוף שבוע שלם שברתי את הראש ואת הלב
ביושבי על הציונים לתעודות שלהם, ולא סגרתי את התכנה עד שלא הייתי שלמה בלב עם כל
ציון וציון שנתתי? אחרי שכבר החליפו את כל המלתחה שלהם לבגדי נייקי שנראים כמו
הבגדים שלי? אחרי שכבר כל הבנות הורידו את כל התכשיטים שבקשתי להוריד? אחרי
שתלמיד אחד בנבחרת האתלטיקה שלי התעלה על עצמו כל כך, שזכה במקום הראשון
בתחרות? אחרי שתלמידה אחת בכתה כשנודע לה שהיה מבחן כניסה לנבחרת כדורסל
בנות והיא עשתה במקום זה מבחן חוזר במקצוע אחר?

... 'בואי', אמרתי לה, מניחה יד על כתפה, 'את עכשיו נרגעת אחרי המבחן, אוכלת קצת,
שותה קצת, מחזירה לך את החיוך לפנים וחוזרת לשיעור שלנו. אנחנו נעשה לך מבחן כניסה
מיוחד מאוחר יותר.'

לעזוב?

...בכיתה ב' הם יושבים בטורים כמו חיילים, גם כשאני עוזבת לרגע את המגרש. המורה שמלמד לצדי אומר לי, 'כל הכבוד להם, לא זזו עד שבאת! מה עשית להם?' וצחק. אני גם צחקת. אני יודעת שהם רוצים לצבור את עשר מדבקות הכבוד שלהם ולקבל פרס, קבוצתי כביכול, אבל כיתתי למעשה.

...בכיתה ג' הקטע הזה עם המדבקות גם עובד. לוקח לזה זמן, אבל עובד! עלינו שלב – אמנם לא למדנו משהו רציני, אבל למדנו להקשיב למורה ולעשות את המשימות שהיא מבקשת לעשות. או שמא זה רציני בפני עצמו?

...בכיתה ה', שגם הייתה סוררת דיה בתחילת השנה, אפשר אפילו לשחרר את המושכות קצת, לעתים רחוקות. השיעורים שלהם תמיד בשעות היום האחרונות – שעה שישית, שעה שביעית. לפעמים, כשאני רואה בכיתה שיום הלימודים היה עמוס קצת, כנראה, והם משתוקקים בעיקר לפרוק אנרגיה, אני אומרת להם, 'נעשה חימום טוב וקצת תרגילי כוח ואז תשחקו'. והם משחקים, מחולקים לשתי קבוצות, לפי הנחייתי, הם מקפידים על כללי המשחק. הם נהנים. אני מדרבנת אותם מהצד – 'נו, ככה תתנו לקבוצה שלהם לנצח?!', מתבלת ומלהיטה להם את העניינים. והם מתרגשיים! אבל כשאני רואה שהם עוד טריים יחסית ללמידה, אני אומרת להם נלמד קצת את רזי הכדוריד ואחר כך תשחקו קצת בסוף השיעור. ככה אנחנו לומדים כדוריד, לאט לאט. גם אם יחידה שלמה תילמד חודשיים, לא אכפת לי. אני לא ממהרת לשום מקום. חינוך בין כה וכה לוקח זמן. וכדוריד... הוא הרי רק אמצעי לחינוך.

אז... לעזוב?

...הם מחפשים אותי בהפסקות. הם מוציאים אותי מחדר המורים, בלי הסנדוויץ' ועם הסנדוויץ', וחופרים לי. אם זה כולל סנדוויץ', הם יוציאו לי גם את הסנדוויץ' מהפה כדי לקבל את מבוקשם. פעם התרגזתי קלות ואמרתי להם שאני בהפסקה ושאני אוכלת ושדבר איתם לאחר שההפסקה תסתיים. ומכיוון שאני גם חובבת ציניות, הייתי מוכרחה להוסיף, 'מה יהיה הלאה? מהמקלחת תוציאו אותי?!' מזל שבחדר מורים אין לפחות מקלחת. מן הסתם, פצחו בצחקוקים צוהלים ועזבוני לנפשי. חשבתי לעצמי, שהם גם מוציאים אותי למשעשעת. טוב, נו. זה טוב.

...המורה, עשינו הליכה של שעתיים, מסביב לשכונה, ואז הלכנו עד הקניון, ואז חזרנו ואז רכבנו על אופניים.

...אירנה, אירנה, זה לא הכי מהיר שלי שרצתי. אני יכול לרוץ 60 מטר גם בשבע שניות, את תראי. פשוט גם ככה כבר עקפתי אותו, אז לא היה אכפת לי.

...אני, אני, אני תלמיד מצטיין, תראי אותי!

'אבל מה השיא שלך ב.....!'

....'אבל למה לא לימדת אותנו? התגעגעת אלייך!' וזה עוד פרחח מכיתה ג'!

כמה חבר'ה באו להתאמן אצלי באתלטיקה בחוגים, אחר הצהריים.

מי יעזוב אותם?????

אז אני רצה לי בשדות הבוציים, מוקדם בבוקר קר וחורפי, ואני מעבירה בראשי את השמות שלהם, את הפרצופים שלהם, את החפירות שלהם. אני מבינה, שלעובדה שאני שם יש משמעות. אני דמות משמעותית בשבילם, גם אם רק בשביל רובם. אחרי הכל, אי אפשר להתחבב על כולם. זה בסדר. אבל אני לא עוזבת אותם, מה פתאום. על כל פנים, לא באמצע השנה. עדיין קשה לי להתחיל את היום בבית הספר. אבל, משכבר התחיל, היום מתגלגל לי. גם כשקשה לי, אני מנסה למצוא משהו לצחוק עליו. ככה קל יותר. כמובן, יש ביומיום הרבה התרוצצות ולחץ שמוציאים אותי מדעתי. העמידה הממושכת מול הקהל הצעיר והתוסס כרוכה בהרבה אנרגיה מושקעת ובתושייה רבה. עם זאת, להפתעתי הרבה, בשבועות האחרונים גיליתי, שאני מתחילה להתמכר לעניין הזה, שאני מחלקת לכולם הוראות וכולם ממש ממלאים אחר הוראות אלה! עושים מה שאני מבקשת, ועוד איך. אני תוהה ביני לבין עצמי שמא מילוי אחר ההוראות מצדם הוא תולדה ישירה של צבירת בטחון אצלי בלב פנימה מולם. מעין שידור פנימי לילדים שזו ההחלטה שלי וזה מה שאמרתי וזה ייעשה. כשזה בא איתן מבפנים, זה באמת לא נתון לערעור. זה ממש, פשוט... ככה, כי אני אמרתי! ופלא, שזה ממכר? אני כל הזמן משקה את ה'אני עצמי' שלי, מטפחת אותו ב'תראי, אירנה, את כמו מטאפורה של אלוהים – בוראת לך עולם משלך'. החמאתי לעצמי יתר על המידה. ואני עוד רק בשנת סטאז'... לו הייתי כותבת זאת בוואטסאפ, הייתי משבצת כאן סמיילי קורץ, כזה, עם לשון בחוץ אפילו.

*

יום חמישי גשום. אין לנו אולם ספורט בבית הספר. בימי חמישי אנחנו שלושה מורים שמלמדים במקביל. המרחב היחיד שבו ניתן איכשהו לקיים שיעור הוא חדר מחול קטן, דחוס ומאובק. חצי נחמה. סוף יום. אני מתכוונת לקיים שם שיעור לכיתה ה'. מודיעה לכיתה שהשיעור יתקיים בחדר מחול. מחכה שכולם יגיעו. מקבץ בנות צוחקות וצוהלות עט לעבר חדר הכניסה של חדר המחול. 'מה קרה לכן?', אני זורקת לאוויר, מכווצת את מצחי, לא פונה אליהן באמת. בעקבותיהן מגיעה, נסערת, אחת הנשים שאחראית על נקיון בית הספר ופונה אליי בקול חורק וצורב, כעל סף בכי, עם מבטא ערבי. אני יודעת שהיא מהמגזר הערבי, על פי לבושה, על פי הערבית השגורה בפיה שאני שומעת מדי יום. 'לא מבינה למה הן עושות את זה!!! כל פעם מציצות לכיתה וקוראות לי בשמות ועושות לי

פרצופים, ככה... וככה....!', זעקה, מחקה תוך כדי דבריה את עוויית הפנים שהבנות כנראה עשו לה. 'וכל הזמן זה ככה, ואני אומרת להן, לא נעים! אבל כל הזמן! כל פעם מחדש!', היא מצביעה תוך כדי נאומה הסוער לעבר הבנות שמתגודדות בפינה על יד דלת הכניסה לחדר המחול הקטן, כמתחבאות מזעמה ומעלבונה הצודק, יש להניח, של האישה. האישה שתפקידה לדאוג לניקיון בית הספר באמת נראית, כאילו עומדת לבכות. הקשבת, ומשסיימה לדבר, קראתי לכל הבנות שהתקבצו והתכווצו אי שם בפינה, לגשת אליי. מיד בקעו מן הפינה הזעקות: "לא עשינו כלום! אבל לא עשינו כלום! אני לא עשיתי שום דבר! וגם אני לא עשיתי שום דבר!!!", כך, כל אחת בתורה וכולן ביחד בו-זמנית, לסירוגין.

'אההה, אני בטוחה שלא עשיתן כלום. לא תיארתי לעצמי גם שאשמע מכן משהו אחר', אני אומרת ברוע. 'אבל עכשיו אתן מפסיקות לצעוק בלי שום תכלית ובאות איתי ומספרות לי מה קרה'.

שוב, אותה המנטרה של 'אבל אני לא עשיתי כלום' מפי כולן.

'ברור לי', אני אומרת, תוך כדי שאני מתקרבת בצעדי אל דלת הכניסה למזכירות ומסמנת להן בידי לבוא איתי, עוצרת ומסתובבת אליהן כל כמה צעדים, 'ובכל זאת אני צריכה שתבואו איתי'.

אני כבר כמעט בפנים, בפרוזדור הקטן שמחבר באמצעותו את המזכירות, את חדר המנהלת ואת חדר המורים. בפרוזדור הזה יש שולחן קטן וקומץ כסאות. כאן פותרים בבית הספר בעיות משמעת ובעיות עם משמעות. כאן ממלאים דוחות התנהגותיים שונים, כאן משוחחים עם המחנכת, כאן מחכים שהמנהלת תזמן להיכנס לבירור לחדרה. בנות כיתה ה' שלי לא ממהרות להגיע אל הפרוזדור הזה. הן נעצרות בדרכן ומביטות עליי באימה גלויה. אני יודעת למה הן לא רוצות להגיע דווקא לפרוזדור. אבל אני רוצה שאנחנו נשוחח דווקא בפרוזדור.

אני עושה צעד אחד גדול לעברן. אומרת להן שוב, ברוע, 'אני רוצה שכולכן תגיעו לכאן. אני לא כועסת על אף אחת מכן, אני לא אמרתי שאני הולכת להעניש כאן מישהי. לא אמרתי שום דבר כזה. אני רוצה, שאתן תגידו לי מה קרה. אתן מבינות אותי? בואו אליי בבקשה, עכשיו!'

האימה במבטיהן נמהלת בהפתעה. לזה מתווספת הסקרנות לדעת מה יהיה הלאה. אני משערת, שהן רגילות מדי לזה שכועסים עליהן מיד, בלי שום הסברים ובלי הקשבה למה שיש להן לומר להגנתן, ולזה שבפרוזדור הזה, עם הכסאות בצבעים ורוד ותכלת, עורכים בירורים שנושאים השלכות לא נעימות במיוחד בהמשך. אבל אני אמרתי שאני לא כועסת ושאיני לא מענישה. אז מה היא רוצה, הן בטח חושבות לעצמן. ההפתעה והסקרנות, שריככו מעט את עיניהן המפוחדות תחילה, מביאות את התלמידות אליי. 'היכנסו פנימה ושוב, למי שיש מקום', אני אומרת. הפחד בעיניהן גובר קצת ושוב נשמעות קומץ קריאות של 'אני לא

עשיתי כלום', אולם אני חיש מהסה אותן ומושיבה את חלקן על הכסאות הצבעוניים. חלקן עומדות.

'שמעתי את מה שסיפרה לי האישה ששומרת לנו על הניקיון בבית הספר. עכשיו אני רוצה לשמוע את מה שיש לכן לומר', אני אומרת ברוגע, בנועם ובשקט.

כולן מתחילות לדבר ביחד. אני מרימה את ידי – 'אחת אחת'.

מישהי מתחילה לדבר ולהצטדק ולהפציר בי שאין אמת בדבריה של האישה המנקה. אני מבקשת שתתחיל את דבריה שוב, בלי הצטדקויות, רק עובדות, ורק בשקט ובטון דיבור נינוח. הילדה חוזרת על דבריה בצורה שקטה ועניינית.

לאחר שסיימה, דברה עוד אחת ואחריה עוד אחת, ולאחר מכן אחרת... ואז אחת נוספת רצתה להשמיע את דעתה. אבל כשנפתח פיה, בקעה משם צעקה צורמנית מצטדקת יתר על המידה. בקשתי ממנה בנעימות שלא תמשיך לדבר בינתיים.

'את עדיין נסערת מדי, אני מעדיפה שנקיים את השיחה הזאת בצורה רגועה. חכי עוד שתי דקות ושוב תדברי', אני אומרת לה.

הקשבתי להן. מן הסתם, אף אחת מהן לא אמרה לי, 'כן, עשינו לה כך וכך'. היה ברור לי שזה לא יקרה. זה גם לא שינה לי יותר מדי, למען האמת. כי אחרי שסיימתי להקשיב לדבריהן, אמרתי:

'עכשיו אני רוצה שתדעו שאני לא כועסת עליכן, ואף אחד פה לא מעניש אתכן. אבל אני רוצה שכן תראו במעשה הזה משהו, שלא עובר סתם ככה לסדר היום. כי לפעמים, משהו שנראה לנו סתמי, שטותי ומצחיק יכול להתפרש על ידי האחר כפגיעה. אז אני רוצה שכל אחת תעשה בדק-בית אצלה בלב ותענה, לעצמה, בינה לבין עצמה, אם היא באמת הייתה בסדר היום כלפי האחר או לא. ואם התשובה היא לא, אני מבקשת מכל אחת מכן מהיום לחשוב טוב-טוב על מה שאתן עושות. כי שוב, גם אם זה נראה לכן מצחיק, סתם, משחק, תדמינו לכן, שמישהו יכול להיפגע. כן, אפילו אם אתן לא מתכוונות לפגוע. אני אומרת לכן את זה, כי חשוב לי שתהיו בנות טובות, שתהיו בני אדם טובים. מה זה אומר? זה אומר שיהיה לכן אכפת מהאחר שסביבן ובהתאם לכך תנהגו. אני סומכת על כל אחת ואחת מכן, שאתן ילדות טובות ושאתן תהיו בני אדם טובים, כי כאלה הן התלמידות שלי. זה ברור?' הנהנו.

'יופי', המשכתי, 'עכשיו אתן זוכרות את השיחה שלנו וחוזרות לכיתה ואנחנו נוכל להמשיך בשיעור'.

הלכנו כולנו לעבר חדר המחול הקטן.

בחוזרנו, קומץ בנים רצו לעברי.

'אירנה, אירנה, אין לנו חדר מחול! מורה אחרת כבר מלמדת שם!'

'אוקיי', אמרתי, מפלסת תוך כדי את דרכי בין קבוצת הבנים. פתחתי את דלת חדר המחול וראיתי שם את חברתי. 'חשבתי שכבר לא תהיו פה, אז נכנסתי. אפשר להישאר, בבקשה, כבר התחלתי', חייכה אליי. מיד חככתי בדעתי וחשבתי שיש לי משהו טוב יותר לעשות לכיתה ה' שלי. 'כמובן', אמרתי בחיוך. 'תהינו!'

עד שסיימתי להתעסק בחינוך האמתי, עם משמעות, כבר נשארתי בלי מתקן ובלי מרחב לעבוד בו. ממש שיעור לחיים – חופרת על תיאוריה, נשארתי בלי כלום בפרקטיקה. נו, שוין. 'בואו, חברים', קראתי לתלמידיי. אנחנו לא נהיה בחדר מחול בסופו של דבר, כי מורה אחרת מעבירה שם את השיעור שלה.

'אז מה נעשה, מה נעשה, מה נעשה?!', חיש השתנתה המנטרה הכיתתית ליום זה. 'תעלו לכיתה', אמרתי.

'לא!!!!', נשמעו קריאות אכזבה לידי.

'אנחנו הולכים לראות מצגת על המשחקים האולימפיים', הוספתי.

'ייישששששש!!!!', התחלפו הקריאות למנגינה שמחה, צוהלת וסקרנית.

'ואת תהיי שם?', שאל אי-זה קול של אי-זה ילד.

'איפה? במשחקים האולימפיים?', צחקתי. 'אולי. מתישהו. בעתיד'.

עלינו למעלה.

*

לפני שלוש שנים, קצת יותר אפילו, גמרתי אומר בלבי ללמוד בוינגייט. זה טוב, אמרתי לעצמי, יהיה לי מקצוע. מורה זה מקצוע טוב, נפוץ ונחוץ, כזה שאפשר להסתדר איתו בכל פינה בגלובוס בערך. בדרך לרכישת המקצוע הזה התאכזבתי אינספור פעמים, נשברתי, נפלתי וקמתי על הרגליים שוב ושוב ושוב. בתהליך הארוך הזה חשבתי לפרוש וגם בסוף התהליך חשבתי לפרוש, לעזוב הכל, לזרוק הכל למים, כמו שאומרים. זה לא בשבילי, חשבתי, וגם עכשיו, לפעמים אני לא לגמרי בטוחה שזה בשבילי. עכשיו אני בשנת הסטאז' שלי ורשמית עוד לא רכשתי את המקצוע – רק בסיום שנה זו יונפק לי רישיון הוראה מיוחד, בהנחה שאעמוד בכל אשר מוטל עליי מטעם משרד החינוך כנדרש וגם אזכור למלא את כל הטפסים. אבל עכשיו, עבור רבים מתלמידיי אני המורה שלהם. אני מלמדת אותם ספורט,

כמו שהם אומרים, או חינוך גופני, כמו שאני אומרת. אני באמת משתדלת להטמיע בהם חינוך גופני, את החינוך, קודם כל. בעיניי, זה היופי במקצוע הזה דווקא – מורה לחינוך גופני – שלא כמו בשאר המקצועות, שם המקצוע שלי מתחיל באמת בחינוך. אין הרי חינוך מתמטי או חינוך לשוני או חינוך ציורי... אבל חינוך גופני – יש. וכך אמרתי לתלמידיי, אנחנו קודם כל עם חינוך. לומדים לכבד, לומדים להקשיב, לומדים לשמוע, לומדים לעמוד במשימה. אחר כך – לרוץ הכי מהר שמאפשרת הגנטיקה בשילוב עם האימונים שנעשו עד כה. הריצה כאן פחות משמעותית. מה שכן משמעותי – זה החינוך.

כך, לאחר סיום לימודי במטרה לרכוש מקצוע מסוים שרציתי, לפני שרכשתי את המקצוע הזה בפועל, רשמית, מצאתי משהו אחר שלא תיארתי לעצמי אפילו שאמצא – לכל מה שעשיתי עד כה, לכל מה שאני עושה, מצאתי משמעות.

